
Nota de premsa

Des de l'inici del programa, la Fundació Bancària "la Caixa" ha destinat més de 13 milions d'euros a 177 projectes

RecerCaixa lliura 1,6 milions d'euros a 20 noves investigacions d'excel·lència que aposten pel progrés social

- La Fundació Bancària "la Caixa" i l'Associació Catalana d'Universitats Públiques lliuren avui els 20 nous ajuts de la convocatòria del 2017 del programa RecerCaixa per dur a terme projectes d'excel·lència en l'àmbit de les ciències socials i de la salut, als quals es destinarà un total d'1,6 milions d'euros.
- El paper de l'ètica en la robòtica, l'efecte de la contaminació en la funció cognitiva dels adolescents i la prevenció de la violència de gènere són alguns dels temes rellevants que intentaran resoldre els investigadors seleccionats en aquesta convocatòria.
- RecerCaixa es va posar en marxa l'any 2010 per impulsar els millors projectes de grups i investigadors que treballen a Catalunya, procedents tant d'universitats públiques i privades com de centres de recerca, i, en especial, per donar una empenta a la recerca en ciències socials, àmbit en el qual s'ha consolidat com a programa de referència.
- A la convocatòria d'enguany, que correspon a la vuitena edició, s'hi han presentat un total de 283 projectes, el 28 % dels quals són recerques en l'àmbit de les humanitats i la cultura; el 23 %, de les polítiques públiques; el 28 %, de l'educació, i el 21 %, de la inclusió social.
- El programa RecerCaixa de la Fundació Bancària "la Caixa" vol impulsar la posició capdavantera de Catalunya en el camp de la recerca d'excel·lència. Parteix de la idea que la investigació és un element estratègic per fomentar el progrés econòmic, transformar la realitat i aportar millores que contribueixin a incrementar el benestar social.

Barcelona, 21 de febrer de 2018. Àngel Font, director de l'Àrea de Recerca i Estratègia de la Fundació Bancària "la Caixa"; Josep A. Planell, president de l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP), i Josep Joan Moreso, director del programa RecerCaixa i president de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari, acompanyats de Francesc Subirada, director general de Recerca de la Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Empresa i Coneixement de la Generalitat de Catalunya, han lliurat avui a CosmoCaixa els 20 nous ajuts atorgats als projectes seleccionats a la convocatòria 2017 del programa **RecerCaixa**, que té com a objectiu impulsar i fomentar la recerca d'excel·lència a Catalunya, incrementar el progrés social i econòmic, i millorar el benestar de les persones.

La dotació total que han rebut els nous projectes ha estat d'1,6 milions d'euros. Amb aquesta nova edició, i sumant-hi totes les convocatòries anteriors, des del 2010 fins al 2017, el programa **RecerCaixa ha impulsat 177 projectes** de 31 universitats i centres de recerca de tot Catalunya, als quals s'han destinat, en conjunt, **13,1 milions d'euros**.

A aquesta vuitena convocatòria del programa, s'hi han presentat un total de 283 projectes, dels quals el 28 % són recerques de l'àmbit de les humanitats i la cultura; el 23 %, de les polítiques públiques; el 28 %, de l'educació, i el 21 % restant, de la inclusió social. Els 20 projectes seleccionats estan liderats per investigadors de **18 centres de recerca i universitats de Catalunya**. D'aquests, n'hi ha 5 que pertanyen a l'àmbit de les polítiques públiques, 6 al de les humanitats i la cultura, 5 al de la inclusió social i 4 al de l'educació.

Coincidint amb l'acte de lliurament dels ajuts, tres investigadors del programa RecerCaixa —dos dels quals seleccionats en convocatòries anteriors i un altre el 2017— han presentat avui a CosmoCaixa les seves recerques, els resultats obtinguts i els beneficis que se'n deriven per a la societat.

El **Dr. Ramon Gomis**, investigador clínic de l'Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer (IDIBAPS), catedràtic d'Endocrinologia a la Universitat de Barcelona, i investigador principal del projecte *Menjar bé, envellir millor: avui, sardina* (RecerCaixa 2013); la **Dra. Rosa Estopà**, professora titular del Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge de la Universitat Pompeu Fabra i coinvestigadora principal del projecte *JUNTS: superar barreres socioeducatives i afavorir l'alfabetització sobre les interferències i dificultats de comprensió de la informació i documentació dirigida a famílies d'infants afectats per malalties rares* (RecerCaixa 2015), i el **Dr. Miquel Domènech**, professor titular del Departament de Psicologia Social de la Universitat Autònoma de Barcelona i

investigador principal del projecte *Ètica per a robots que ens cuiden* (RecerCaixa 2017).

Menjar bé, envellir millor: avui, sardina

La diabetis es preveu que sigui una de les epidèmies del Segle XXI. A Catalunya, segons dades de la enquesta de salut de 2015, hi ha unes 530.000 persones afectades per aquesta malaltia crònica. L'augment de la diabetis tipus 2, íntimament lligat a l'occidentalització dels patrons dietètics i a la inactivitat física, ha esdevingut un repte per a la salut pública, sobretot en el col·lectiu de la gent gran. S'ha observat en diversos estudis que les comunitats consumidores d'una dieta rica en peix presenten una taxa més baixa de malalties cròniques. En aquest sentit, l'objectiu del projecte liderat pel Dr. Ramon Gomis (IDIBAPS) ha estat investigar els efectes d'una dieta rica en proteïna de sardina sobre la incidència de diabetis tipus 2 en una població de gent gran amb risc de patir la malaltia.

En l'estudi hi han participat 200 voluntaris d'edat avançada i amb prediabetis, que s'han sotmès, durant un any, a una dieta utilitzada clàssicament per frenar el desenvolupament de la malaltia. La meitat van rebre, a més, una dieta rica en proteïna de sardina. Després d'un any, es va observar que tots van reduir el risc de desenvolupar diabetis i el 34 % van revertir la situació de prediabetis. Destaca, el fet que dins el grup que va rebre els suplementes de sardina hi va haver un 50 % menys de nous casos. A més, aquest grup amb suplementes de sardina va disminuir la pressió arterial i l'índex de resistència a la insulina i va augmentar el colesterol HDL (el bo) i una hormona antiinflamatòria (adiponectina). També va augmentar el nivell d'omega-3 (especialment EPA i DHA), la qual cosa es relaciona amb una disminució del risc cardiovascular i es pot lligar amb una disminució del risc de desenvolupar diabetis tipus 2. Al mateix temps va disminuir l'omega-6, afavorint la ràtio omega-6/omega-3, la qual cosa ha demostrat que té un impacte beneficiós i preventiu enfront d'aterosclerosi, obesitat i diabetis tipus 2.

Els resultats d'aquest estudi serviran per aplicar una nutrició més personalitzada i derivar a recomanacions nutricionals específiques per a la prevenció de diabetis tipus 2 i podria formar part de les guies clíniques.

JUNTS: superar barreres socioeducatives i afavorir l'alfabetització sobre les interferències i dificultats de comprensió de la informació i documentació dirigida a famílies d'infants afectats per malalties

El projecte liderat per la Dr. Rosa Estopà (UPF) i el Dr. Manuel Armayones (UOC) té com a objectiu millorar la informació i la comunicació entre els professionals de l'entorn sanitari i les famílies que tenen infants que pateixen malalties minoritàries.

En aquest sentit, s'han fet entrevistes en profunditat a vuit famílies en què s'han pogut detectar les principals angoixes generades en les trobades amb els

professionals de la salut i en què s'ha posat de manifest la necessitat d'establir relacions de confiança amb els professionals com a eix central d'una bona comunicació.

S'han estudiat informes mèdics per aconseguir aïllar els paràmetres lingüísticodiscursius que obstaculitzen la comprensió. També s'ha fet un exercici de contrast, amb un públic no vinculat al camp de les malalties minoritàries ni al camp sanitari, per a la comprensió d'un informe mèdic real amb relació a un altre d'adaptat a partir dels paràmetres prèviament detectats com a obstacles de comprensió. Els resultats d'aquest exercici mostren que ni el públic amb més formació és capaç d'entendre un informe mèdic i que, en canvi, gairebé tothom pot entendre un informe mèdic adaptat.

Els resultats obtinguts en tots els estudis han permès construir una app, JUNTS, que ajuda les famílies a transitar per les principals situacions comunicatives amb els professionals de la salut. El fil conductor de l'app són 7 reptes que conviden les famílies a posar-se en diverses situacions comunicatives i afrontar els reptes de cadascuna. Cada repte està constituït per un vídeo amb testimonis directes de famílies afectades i de professionals de la salut, un hipertext adequat a les necessitats cognitives de les famílies, un diccionari bàsic adreçat al pacient i informació complementària de consells, recursos i enllaços. Aquesta app serà prescrita i utilitzada per les associacions de pacients de FEDER (Federación Española de Enfermedades Raras).

Ètica per a robots que ens cuiden

El projecte liderat pel Dr. Miquel Domènech (UAB) pretén aportar un marc ètic per al disseny i l'ús de robots socials en l'àmbit de la cura i la salut. Mes enllà de la robòtica industrial, la recerca actual en robòtica ens promet una incorporació progressiva dels robots a la vida quotidiana per desenvolupar tota mena de tasques, incloses les de cura de les persones. En aquest context, apareixen noves formes d'interacció entre humans i màquines que posen en relleu la necessitat de reflexionar sobre el model ètic vinculat amb aquest desenvolupament tecnològic. Aquest projecte és una indagació, des d'una perspectiva interdisciplinària, sobre les oportunitats i els riscos que aquestes noves formes de relació poden comportar. Per tal d'identificar i prevenir futurs no volguts i, alhora, potenciar els més desitjats, s'endega una reflexió sobre la dimensió ètica d'aquest procés des d'una perspectiva empírica i contextualitzada que integra diferents grups i actors socials concernits.

Línies de recerca dels projectes seleccionats a la convocatòria:

Tots els projectes seleccionats aborden problemes socials des d'una perspectiva innovadora i participativa. Una part destacada de les recerques se centra en el disseny de polítiques públiques en l'àmbit de la salut des de l'apoderament ciutadà

en el coneixement i l'anàlisi de l'impacte de la contaminació en la salut. Altres recerques aposten per aprofundir en les necessitats i noves respostes de la formació lligades a les professions del futur a Catalunya o la innovació per a la prevenció de l'assetjament escolar (*bullying*) a l'aula.

En l'àmbit de la inclusió social, es presenten projectes que investiguen l'atenció actual a la població immigrada en relació amb noves iniciatives ciutadanes respecte de la crisi dels refugiats, o l'impacte de la violència de gènere per raó d'orientació sexual, identitat o expressió de gènere.

En relació amb les humanitats i la tecnologia, es presenten projectes que exploren les connexions semàntiques en els cercadors en contraposició a les relacions per paraules, o investigacions que volen donar resposta als nous dilemes ètics sorgits de les innovacions al voltant de la robòtica.

Impacte de la producció científica a Catalunya

El programa RecerCaixa vol contribuir a impulsar la posició capdavantera de Catalunya en el camp de la recerca d'excel·lència, evitar que els investigadors hagin de marxar fora del país per trobar feina i atreure nous talents. Segons l'*Informe d'indicadors de recerca i innovació de les universitats públiques catalanes 2016*, les universitats públiques catalanes, amb un impacte superior a la mitjana mundial, ocupen les primeres posicions en el conjunt d'universitats de l'Estat pel que fa a la qualitat de la producció científica. Aquestes dades demostren l'alt nivell d'eficiència i excel·lència del sistema de recerca català. L'any 2015, Catalunya va obtenir 23 concessions de l'European Research Council, repartides en 4 Starting Grants, 6 Advanced Grants i 13 Proof of Concept, un 21 % més que l'any 2014.

***A l'annex que s'adjunta a la nota de premsa, es detallen els títols dels 20 projectes seleccionats, els investigadors i centres de recerca que els lideren, i també un breu resum dels seus objectius.**

Més informació

Departament de Comunicació de l'Obra Social "la Caixa"

Irene Roch: 934 046 027 / 669 457 094 / iroch@fundaciolacaixa.es
<http://www.lacaixa.es/obrasocial>

Sala de Premsa Multimèdia

<http://premsa.lacaixa.es/obrasocial>

Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP)

Rosario Martínez: 933 160 912
comunicacio@recercaixa.cat

ANNEX

PROJECTES SELECCIONATS A LA CONVOCATÒRIA RECERCAIXA DEL 2017

Humanitats i cultura

Humanitats digitals: tecnologies digitals destinades a facilitar l'accés universal al coneixement humanístic i cultural

MUSICAL BRIDGES. Apropant cultures a través de la comprensió musical.

Xavier Serra Casals, Universitat Pompeu Fabra (Barcelona).

Una tradició musical, pel fet que està profundament arrelada a la societat en què floreix, pot ser una passarel·la excel·lent per entendre una cultura i la seva gent. L'objectiu d'aquest projecte és desenvolupar eines interactives per ajudar els oients a millorar la seva comprensió i apreciació de cultures musicals alienes. Es treballarà a partir d'una investigació prèvia en la qual es van reunir corpus d'importantes cultures musicals no occidentals i es van introduir mètodes per a la seva anàlisi. A partir d'aquest punt es desenvoluparan eines interactives per apropar aquestes cultures musicals a una àmplia audiència. El projecte vol promoure aquestes eines entre el públic general, organitzant seminaris, tallers i concerts a la ciutat de Barcelona. La fita final és ajudar a construir ponts musicals entre les comunitats que conformen la societat multicultural contemporània.

FÈNIX. La Formació d'un ENTorn Internacional en Xarxa: els negocis d'un mercader català en el trànsit a la Modernitat.

María Dolores López Pérez, Universitat de Barcelona (Barcelona).

Incrementar el coneixement sobre el patrimoni cultural europeu i donar resposta a alguns dels principals interrogants als quals s'enfronta la societat actual a través d'una anàlisi diagnòstica comprensiva del passat és l'objectiu principal del projecte. A partir de la difusió, l'edició i l'estudi dels arxius relacionats amb l'activitat mercantil de la Companyia Torralba (societat que va operar a mitjan segle XV des de Barcelona), es pretén dur a terme una doble anàlisi centrada, d'una banda, en la construcció de les primeres xarxes internacionals d'economia global a la Mediterrània i, de l'altra, en la formació d'una «cultura del mercader» com a patrimoni cultural intangible en la qual rau la idea d'Europa. El projecte també preveu contribuir a la socialització del coneixement a partir de mecanismes d'àmplia difusió, com ara les exposicions presencials i un museu virtual.

TecSemHu. Tecnologies semàntiques per a les humanitats digitals. Leo Wanner, Universitat Pompeu Fabra (Barcelona).

La finalitat d'aquest estudi és portar els avenços assolits en l'àrea de les tecnologies semàntiques a l'àmbit de les humanitats digitals, amb l'objectiu de facilitar l'estudi i la recerca en aquest àmbit. Es desenvoluparà una plataforma multimodal d'aprenentatge autònom, basada en tecnologies semàntiques, que permeti explorar de forma eficient repositoris amb documents multimèdia en llengua catalana. L'aplicació de la plataforma se centrarà en l'àmbit de les humanitats a secundària. Aquesta recerca aportarà beneficis en diversos nivells: en educació (es facilitarà el disseny i l'execució de projectes educatius centrats en l'autonomia i la iniciativa de l'estudiant), en les humanitats digitals (contribuirà a transformar la informació en coneixement) i en tecnologia semàntica (aportarà la creació de la DBpedia en català i el desenvolupament d'eines d'anàlisi semàntica en aquesta llengua).

Pensament filosòfic i ètica en la societat del coneixement

Ètica per a robots que ens cuiden. Miquel Domènech Argemí, Universitat Autònoma de Barcelona (Barcelona). Aquest resum s'inclou al cos de la nota de premsa.

AppPhil. Filosofia aplicada al disseny basat en valors d'apps per a les xarxes socials. Pilar Dellunde Clavé, Universitat Autònoma de Barcelona (Barcelona); Nardine Osman, Institut d'Investigació en Intel·ligència Artificial – CSIC (Barcelona)

L'objectiu d'aquest projecte és el desenvolupament d'una nova tecnologia per a xarxes socials que incorpori en el procés una reflexió filosòfica i ètica, que dissenyi una metodologia que permeti que els valors ètics siguin presents en la tecnologia, i que les comunitats que la utilitzin puguin participar en el seu disseny per tal d'aportar-hi aquests valors socials. En el projecte hi participaran dues comunitats: l'Associació de Famílies Monoparentals de Catalunya i la xarxa de voluntaris de la Fundació Autònoma Solidària. Com a innovacions principals destaquen la participació de persones que es dediquen a la filosofia i a les ciències socials en el mateix procés de desenvolupament de la tecnologia, i que les comunitats a qui anirà adreçada aquesta tecnologia en seran cocreadores.

Cooperativisme de plataforma: models de governança i potencial democràtic. Daniel Arenas Vives, Universitat Ramon Llull (Barcelona).

La finalitat d'aquest projecte es analitzar les alternatives concretes que treballen per l'apoderament dels usuaris de les plataformes tecnològiques mitjançant un model de governança col·lectiva (conegut com a «cooperativisme de plataforma»). El projecte estudiarà els avantatges i les dificultats dels diferents models proposats per aquestes cooperatives de plataformes, que poden servir de referència per a noves propostes. Les iniciatives que centren aquest projecte intenten donar resposta a les

preocupacions socials i ètiques que generen les plataformes tecnològiques de l'economia digital. Tot i que els usuaris han esdevingut col·laboradors necessaris per a aquestes plataformes, el seu grau de consciència i de control sobre aquesta col·laboració és sovint molt escàs. Gràcies a aquest projecte, es coneixeran millor alternatives més democràtiques a l'economia de plataformes tecnològiques.

Educació

Formació professional per donar resposta a les noves demandes socials i a les professions del futur

Necessitats de formació a la Catalunya del futur (2030) i canvis necessaris al sistema de formació professional reglat per cobrir-les. Josep Oriol Escardíbul Ferrà, Universitat de Barcelona (Barcelona); Antoni Josep Mora Corral, Universitat Internacional de Catalunya (Barcelona).

Conèixer les necessitats de formació professional futures de l'economia catalana, en funció dels canvis en les competències que requereixin les demandes socials i les noves professions, és el que pretén aquest projecte. Així mateix, s'analitzarà la situació actual de la formació professional per saber quins són els canvis que ha de fer el sistema de formació per assolir les necessitats formatives futures. Finalment, es valorarà la tipologia de formació més adequada, tant en termes de competències, com d'inserció laboral. L'estudi ha de servir de guia per a la política educativa i formativa catalana ja que assenyalarà les necessitats de formació per al 2030 i els canvis per assolir-les. També ha de fomentar la interacció entre el sistema educatiu i productiu a l'hora de fixar estratègies. El projecte combina tècniques d'anàlisi quantitatives i qualitatives, amb aproximacions multidisciplinàries.

Habilitats orals per a les professions del futur: un programa d'intervenció en el currículum de secundària a Catalunya. Pilar Prieto Vives, Universitat Pompeu Fabra (Barcelona); Joan Carles Mora Bonilla, Universitat de Barcelona (Barcelona).

Aquest projecte té com a objectius generals sensibilitzar la comunitat educativa dels centres de secundària sobre la importància de potenciar les habilitats orals i, alhora, dotar-la d'un programa d'intervenció pedagògica que integrarà els coneixements científics més recents sobre tècniques d'ensenyament de les habilitats orals al currículum de secundària en català, castellà i anglès. Aquests objectius s'assoliran mitjançant: (1) la creació d'una eina TIC innovadora dissenyada específicament per treballar de forma transversal un seguit d'habilitats essencials de la comunicació oral, i (2) l'avaluació empírica de l'efectivitat pedagògica d'aquesta eina TIC en la millora i el desenvolupament de les habilitats orals. El projecte ha de contribuir

significativament a la millora d'aquestes habilitats de forma transversal i a la creació de protocols d'integració de la comunicació oral en el context educatiu formal.

Processos d'innovació educativa i avaluació d'impactes i evidències

Models d'educació de 0 a 3 anys i participació en el mercat laboral: Estudi de la innovació sobre la ciutat de Barcelona. Raquel Gallego Calderón, Universitat Autònoma de Barcelona (Barcelona).

En els últims anys, a l'oferta tradicional institucionalitzada d'educació de 0 a 3 anys s'hi han afegit models alternatius innovadors. Com es caracteritzen aquests models? Com es distribueixen als barris de Barcelona? Quins perfils de famílies trien cada opció i per què? Aquest estudi adreça aquestes preguntes i parteix de la hipòtesi que les famílies trien un model o altre d'educació de 0 a 3 anys basant-se en factors diversos. L'objectiu d'aquesta recerca és identificar el pes dels diferents factors en aquesta decisió. Les decisions polítiques sobre aquest tema tenen un gran impacte social en diferents àmbits: educació, igualtat de gènere, immigració, mercat laboral, equitat i (des)igualtat d'oportunitats, etc. Així, aquest estudi permetrà identificar els instruments de política pública que poden condicionar i incidir directament en les decisions dels pares i mares.

Realitat virtual per a la prevenció del bullying a l'aula. Miguel Barreda Ángeles, F. EURECAT (Barcelona); Narcís Cardoner Álvarez, Corporació Sanitària Parc Taulí (Barcelona).

S'estima que 1 de cada 4 infants espanyols pateix assetjament a l'escola, fet que pot comportar greus conseqüències que inclouen des del fracàs escolar fins a problemes de salut. Aquest projecte té com a objectiu principal estudiar les possibilitats de la realitat virtual a l'aula, com a instrument per estimular l'empatia dels alumnes i reduir així la prevalença de l'assetjament escolar. Es planteja un ús innovador d'aquesta tecnologia, a partir de la cocreació de continguts amb els alumnes, així com una aproximació nova per mesurar-ne l'eficàcia, basada en mètodes neurocientífics. Els possibles beneficis per a la societat passen pel desenvolupament d'intervencions educatives per reduir la prevalença de l'assetjament escolar, i també per potenciar l'adopció de la realitat virtual com a instrument per millorar les nostres habilitats cognitivoemocionals, entre d'altres.

Polítiques públiques

L'articulació de la vida a les conglomeracions urbanes: sostenibilitat, smart cities, eficiència energètica i serveis públics intensius en tecnologia i orientats als ciutadans més necessitats

Congestió viària en conglomeracions urbanes: Situació i propostes per a una ciutat sostenible. Xavier Fageda Sanjuan, Universitat de Barcelona (Barcelona); Ricardo Flores-Fillol, Universitat Rovira i Virgili (Tarragona).

Aquest projecte proposa mesures per descongestionar les ciutats centrades en la regulació de l'accés a nuclis urbans i en la mobilitat interna de les ciutats. Més en concret, en el primer apartat, s'analitzen els avantatges associats als mecanismes via preus per regular l'accés a les ciutats i es proposa un sistema de peatges. En el segon apartat, s'analitza el paper que poden tenir mesures basades en l'aparcament i en la regulació de l'espai (com ara superilles o zones de baixes emissions). Finalment, en el darrer apartat, es considera l'efecte de la descongestió de la ciutat sobre la seguretat vial. Per dur a terme l'anàlisi, es farà ús de dades tant de la ciutat de Barcelona com d'altres ciutats europees comparables.

LinDaFIX (Linked Data for Fighting Inequality in Complex Societies): Dades enllaçades per lluitar contra la desigualtat en societats complexes. Maria Cristina Marinescu, Barcelona Supercomputer Center (barcelona); María Ribera Sancho, Universitat Politècnica de Catalunya (Barcelona).

Abordar el nombre creixent de casos de pobresa i exclusió social és la finalitat d'aquesta iniciativa. Els objectius principals són la detecció oportuna d'individus en risc, la descoberta de patrons que pronostiquen desigualtat i el desenvolupament d'un conjunt d'indicadors de vulnerabilitat. L'aproximació es basa en tecnologies semàntiques, raonament automatitzat, aprenentatge de màquina i, possiblement, tècniques de processament de llenguatge natural per creuar la informació i descobrir relacions que puguin indicar quins són els individus en risc. A curt termini, això ajudaria a detectar casos amagats de vulnerabilitat. A un nivell més profund, l'esperança és que això pugui canviar la manera en què la societat veu els individus afectats per la pobresa i l'exclusió.

Big data al Servei de la Inclusió Social. Victor Martínez de Albéniz, IESE (Barcelona).

L'ús de dispositius electrònics a la nostra societat s'ha incrementat espectacularment en els últims anys. En aquest projecte es proposa utilitzar les empremtes digitals per: (1) detectar poblacions en situació d'exclusió; (2) analitzar els factors externs que impacten sobre aquestes poblacions, com ara xarxes econòmiques locals o infraestructures, i (3) proposar millors polítiques públiques a través de la quantificació d'impactes en els comportaments d'aquestes poblacions. Tractant la informació de dispositius electrònics, es podrà fer el seguiment de les poblacions en situació d'exclusió. Es generarà un conjunt d'indicadors sobre aquestes poblacions i es podrà validar l'efectivitat de les polítiques públiques.

Aquest projecte combina àrees molt diverses de coneixement i té l'ambició d'utilitzar tecnologia i ciència estadística per millorar la situació dels ciutadans més necessitats.

Salut pública: Impacte de la contaminació en la salut pública. Apoderament ciutadà

L'activisme que mobilitza la ciència. Apoderament ciutadà mitjançant la coproducció de coneixement en els conflictes de salut mediambiental pública. Christos Zografos, Universitat Pompeu Fabra (Barcelona).

Aquest projecte investigarà exactament com es duen a terme les col·laboracions ciutadanes científiques en el context d'una polèmica específica ambiental i de salut pública a Catalunya, i considerarà si el procés d'apoderament dels ciutadans i ciutadanes a través de la coproducció del coneixement es pot replicar en altres casos. Els resultats del projecte ajudaran a millorar els processos de planificació ambiental i augmentaran l'apoderament ciutadà en el procés. Més enllà de fer noves preguntes sobre col·laboracions entre ciència i ciutadania, el projecte innovarà combinant mètodes de recerca (com ara laboratoris de camp i tallers deliberatius) per tal de millorar les col·laboracions ciutadanes científiques en els processos de presa de decisions públiques.

Ciència ciutadana per analitzar l'efecte de la contaminació en la funció cognitiva dels adolescents. Xavier Basagaña Flores, ISGlobal (Barcelona); Digna Couso Lagarón, CRECIM (Barcelona).

Estudiar si la contaminació atmosfèrica als instituts pot afectar els processos d'atenció dels adolescents és la finalitat del projecte. La principal innovació consisteix en el disseny experimental del projecte, en contraposició amb l'evidència existent que prové d'estudis observacionals. Les classes d'alumnes de 3r d'ESO es dividiran aleatòriament en dos grups. Ambdós faran tests d'atenció, un en una aula amb purificador d'aire, i l'altre en una aula sense purificador. La comparació dels resultats dels dos grups permetrà veure si la contaminació afecta l'atenció. L'estudi es durà a terme des de la perspectiva de la ciència ciutadana. Els alumnes tindran un paper protagonista en les diferents fases de la recerca i faran estudis paral·lels sobre qualitat de l'aire que els ajudaran a entendre l'experiment del qual formen part i a compartir-lo amb la seva comunitat.

Inclusió social

Atenció a la població immigrada, refugiats i gestió de la interculturalitat

APPLYing Mentoring: Innovacions socials i tecnològiques per a la inclusió de les persones immigrants i refugiades. Oscar Prieto Flores, Universitat de Girona (Girona).

Aquest projecte té l'objectiu d'analitzar quins programes de mentoria social existeixen a Catalunya i Espanya, quines són les seves característiques i com poden millorar la inclusió social de la població immigrant i refugiada. Alguns d'aquests programes són el Programa Català de Refugi impulsat recentment per la Generalitat, el projecte Rossinyol, En Tàndem i el programa Referents, entre d'altres. Una de les innovacions principals del projecte és el desenvolupament d'una aplicació mòbil que ajudarà a monitorar les relacions de mentoria i generar dades agregades sobre el seu impacte. D'aquesta manera, aquests programes i d'altres es podran beneficiar de quins són els elements que han de tenir en compte per millorar la seva efectivitat i contribuir a relacions més inclusives i interculturals.

«Casa nostra, casa vostra»? Condicions i trajectòries d'accés a l'habitatge de sol·licitants d'asil i refugiats a Catalunya. Blanca Garcés Mascareñas, CIDOB (Barcelona).

El que es planteja aquest projecte és un triple objectiu: 1) generar dades sobre les condicions d'habitatge de sol·licitants d'asil i refugiats a Catalunya; 2) entendre els factors que faciliten o dificulten el seu accés a l'habitatge, i 3) donar pautes per a la formulació de polítiques i programes específics en aquest àmbit. Una de les forteses del projecte és la seva doble contribució. En el camp acadèmic, el projecte pretén contribuir a les anàlisis i els debats teòrics sobre les trajectòries d'integració de sol·licitants d'asil i refugiats, introduint-hi una perspectiva multinivell i amb una mirada des del sud d'Europa. En el camp social, el projecte pretén incidir tant en les polítiques d'acollida per a refugiats com en polítiques més genèriques en l'àmbit de l'habitatge. Els resultats de la recerca es publicaran a temps real a través d'una plataforma en línia.

Violència de gènere

Uni4Freedom. Violències per raó d'orientació sexual, identitat o expressió de gènere a les universitats catalanes. Oriol Ríos González, Universitat Rovira i Virgili (Tarragona).

Aquest projecte té com a objectius principals identificar les violències per raó d'orientació sexual, identitat o expressió de gènere a les universitats catalanes, i aportar orientacions per a l'elaboració de protocols de no discriminació basats en evidències científiques i seguint les directrius de la Llei 11/2014. El projecte obtindrà coneixement sobre actuacions internacionals que han generat un impacte positiu en la prevenció i el descens de la violència cap al col·lectiu LGTBIQ en l'àmbit de

l'educació superior. Aquest coneixement serà d'utilitat per garantir l'adequada implementació de l'article 13 de la Llei 11/2014, centrat en el desenvolupament de mesures per a la no discriminació i sensibilització en l'entorn universitari català. Aquesta anàlisi obre un precedent en la recerca catalana sobre les violències de gènere, ja que no existeixen investigacions prèvies que hagin abordat la violència cap al col·lectiu LGTBIQ a la universitat.

Construcció de resiliència entre dones: un plantejament de neurociència social per prevenir les conseqüències de la violència de la parella. Antonio Armario García, Universitat Autònoma de Barcelona (Barcelona); Ximena Goldberg Hermo, Fundació Parc Taulí (Barcelona).

La violència de parella íntima (VPI) és la forma més comuna i alarmant de la violència contra les dones, que afecta fins a un 25 % de totes les dones a Catalunya. Aquest projecte adopta la innovadora perspectiva de la neurociència social per treballar en la identificació de vulnerabilitats adquirides com a conseqüència de la violència, tant en l'àmbit de les interaccions socials, com en el del processament de l'activitat neuroendocrina. A més, incorpora eines de la recerca qualitativa per generar recursos d'aprenentatge consensuats entre les dones participants. L'aportació principal del projecte és conduir a la creació d'estratègies de recuperació i apoderament entre les dones que han patit violència, generant impressions saludables duradores en la seva vida quotidiana.

Mirades polièdriques a la violència de gènere: propostes per a la prevenció als centres de secundària des d'una perspectiva holística i interseccional. Gerard Coll Planas, UV-UCC (Barcelona); Maria Rodó de Zárata, UOC (Barcelona).

L'objectiu d'aquest projecte és analitzar les experiències de violència de gènere i la prevenció en centres de secundària a través de dues perspectives innovadores: una mirada holística que compregui les diferents formes de violència patriarcals, i la perspectiva interseccional, que abordi la relació entre desigualtats tenint en compte la interacció de diferents eixos de desigualtat com el gènere, l'ètnia, l'orientació sexual, la classe social i l'edat. Per dur-ho a terme, s'utilitzarà una metodologia mixta i original basada tant en l'anàlisi de materials i discursos sobre la prevenció, com en mètodes participatius, visuals, digitals i etnogràfics amb l'alumnat. Amb aquest treball, es pretenen generar nous recursos i espais de debat per millorar la prevenció de la violència masclista.
